

Kitap Tanıtımı

İlköğretim 4. ve 5. Sınıflar İçin

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETİMİ

(Recai DOĞAN-Cemal TOSUN)

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri ilköğretim okullarında 4. sınıftan başlamakta ve haftada iki saat olarak okutulmaktadır. Bilindiği üzere ülkemizde İlköğretim 1. sınıftan 5. sınıfa kadar sınıf öğretmenliği uygulaması bulunmaktadır. Bu çerçevede İlköğretim okullarında 4. ve 5. sınıflarda din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri, sınıf öğretmenleri tarafından verilmekte ve bu alanın özel öğretim yöntemlerine yönelik olarak Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinde bir ders bulunmaktadır. YÖK'ün ilgili bölümdeki ders tanımlarında bu ders, ilköğretim programı çerçevesinde verilmesi gereken alan bilgileri ile birlikte özel öğretim yöntemlerini de içermektedir. Uygulamaya dönük bir araştırma bulgusu elimizde olmamakla birlikte özellikle eğitim fakültelerinde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi isimli dersi okutan öğretim elemanları ile yapmış olduğumuz görüşmeler, bu derse yönelik bir ders kitabı ihtiyacını ısrarla vurgulamaktaydılar. Alan bilgisi donanımı sağlamada öğrencilerin yönlendirilebileceği bir çok çalışma olmasına rağmen bu bilgilerin nasıl öğretileceği sorusunun cevabını verecek bir çalışmanın sayısı yeterli değildir.

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü öğretim üyelerinden Cemal Tosun ve Recai Doğan'ın hazırlamış oldukları eser alandaki bu önemli boşluğun doldurulmasını hedeflemektedir. Nitekim yazarların önsözde belirttikleri gibi bu eser, öncelikle sınıf öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adayları için hazırlanmıştır. Yazarlar, hazırlamış oldukları kitabın içeriğinin İlahiyat Fakültesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği ve Ortaöğretim Tezsiz Yüksek Lisans programlarında da ders kitabı olarak kullanılabileceğini belirtmekle birlikte kanaatime göre çalışmadan en çok yararlanacak kesim alanda halen mesleklerini icra etmekte olan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenleridir. Yapmış olduğumuz bir çalışmada öğretmenliklerinin ilk yıllarında olmaları avantajıyla öğretmenlikle ilgili bilgi ve becerilerin kullanılmasında yeni mezun öğretmenlerin eskilere göre daha fazla yatkın olduklarını göstermektedir. Öğretmenlerimiz göreve başladıkları ilk yıllardan itibaren tecrübe açısından mesleğe daha fazla yatkınlaşırken özellikle eğitim bilimi başta olmak üzere alanlarındaki bilgi ve anlayış değişikliklerinden uzaklaşmaktadırlar. Tosun ve Doğan'ın bu çalışması, meslekteki öğretmenlerin alanla irtibatlarını sağlamada, yeni bilgi, beceri, yöntem ve teknikler hakkında kendilerini yenilemede önemli bir fırsat sağlamaktadır.

Yazarlar, çalışmanın I. Bölümünde ilköğretim kurumlarında okutulmakta olan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri hakkında genel bilgiler vermektedir. Dersin tarihi gelişimi, din dersinin niçin okul çatısı altında verilmesi gerektiği, din eğitimi ve öğretiminin temelleri (insani, toplumsal, evrensel, felsefi ve hukuki), Batı ülkelerindeki din eğitimi uygulamaları bu bölüm altında sunulan bilgiler arasında yer almaktadır. Yine bu bölümde nasıl bir din öğretimi sorusu da cevaplandırılmaya çalışılmış ve din alanındaki yeniden yapılanma ile din öğretimindeki yeni yönelişler çerçevesinde sorun tartışılmaya çalışılmıştır. Bu bölümde din eğitiminin ve özelde okullarda yürütülmekte olan din kültürü ve ahlak bilgisi öğretiminin temelleri verilirken aynı zamanda bu alandaki yeni anlama biçimleri de ortaya konmaya çalışılmıştır.

“İlköğretim 4. ve 5. sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı ve İncelenmesi” başlıklı ikinci bölüm ise öğrenme kuramları ve din öğretiminde program geliştirme hakkında bilgi verdikten sonra alana özgü program geliştirme modellerinden mezheplere dayalı, mezhepler üstü, mezhepler arası, dinler arası ve fenomenolojik anlayış hakkında açıklamalara yer vermektedir. Daha sonra ise yeni geliştirilen 2002 yılından itibaren uygulamaya giren İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ders programları, bilimsel arka plandan başlanarak hazırlanışındaki temel mantık örgüleri ve ilkeleri, programın türü ve çıkış noktalarına kadar tanıtılmaktadır.

Çalışmanın III. Bölümü ise temel eğitim çağındaki ahlaki gelişim ve inanç, ibadet, dua, ahlak ve kavram öğretimine ayrılmıştır. Bu bölümde temel eğitim çağındaki dini ve ahlaki gelişimle ilgili kuramlar hakkında bilgiler verilmekte ve din öğretimindeki temel öğretim alanları hakkında ayrı ayrı açıklamalar yapılmaktadır. Bu bölümde ağırlıklı yer alan diğer bir konu ise din öğretimi uygulamalarında en fazla sıkıntı çekilen kavram öğretimidir.

IV. Bölüm ise din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim etkinliklerini planlamaya ayrılmıştır. Planlama ve amacı, süreci, plan yapmanın ilkeleri, plan çeşitleri ve ders planı hazırlarken dikkat edilecek hususlar bu bölüm altında açıklanmaktadır.

Çalışmanın V. Bölümü ise bir çoğu henüz din öğretimi alanında uygulama alanına geçmemiş olan öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini konu edinmektedir. Burada açıklanan öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin özellikle din öğretimi alanında nasıl kullanılabileceğine ilişkin örnekler yer almaktadır. V. ve VII. Bölümler ise ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisinin 4. ve 5. sınıflarına ait örnek ders işlenişleri yer almaktadır. Örnek ders işlenişleri, özellikle görevde bulunan öğretmenlerimizin planları hazırlamalarından ders içeriği oluşturmalarına ve değerlendirme aşamasına varıncaya kadar önemli rehber unsurlar içermektedir.

Din eğitimi alanındaki teorik çalışmalar ve öğretmen adaylarının uygulamalardan getirdiği dönümler üzerinde yazarların yoğun bir emek vererek ortaya koydukları bu çalışma din öğretimi alanında gerek öğretmen yetiştiren kurumlardaki akademisyen ve öğrencilerin, gerekse uygulamada öğretmen olarak görev yapmakta olan meslektaşlarımızın uzun süre başucu kitabı olarak kullanacakları bir çalışma olduğu düşüncesindedir.

Dr. Nurullah ALTAŞ

Recai Doğan-Cemal Tosun, **İlköğretim 4. ve 5. Sınıflar için Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi**, Pegem-A Yayıncılık, 1. Baskı, Eylül 2002, Ankara